

Inhoudsopgave

Woord vooraf bij de eerste druk / 25

Enige afkortingen / 27

DEEL I. ALGEMEEN DEEL

1. De verzekeringsovereenkomst / 33

L. Schuurs

1.1 Inleiding / 33

1.2 Elementen van de verzekering / 34

1.2.1 De definitie van verzekering / 34

1.2.2 Schadeverzekering of sommenverzekering / 35

1.3 Juridisch kader / 36

1.4 Aard van de verzekeringsovereenkomst / 38

1.4.1 Duurovereenkomst / 38

1.4.2 Vertrouwenskarakter / 38

1.5 De bij de verzekeringsovereenkomst betrokken personen en hun verantwoordelijkheden / 39

1.5.1 De verzekeraar / 39

1.5.2 De verzekeringnemer / 42

1.5.3 De verzekerde / 43

1.5.4 De tot uitkering gerechtigde / 43

1.5.5 De assurantietussenpersoon / 44

1.6 De functie van verzekering in de maatschappij / 46

1.7 Ontwikkelingen in de verzekeringsbranche / 49

2. Totstandkoming en inhoud van de (langs elektronische weg tot stand gekomen) verzekeringsovereenkomst / 53

L. Schuurs

2.1 Inleiding / 53

2.2 De totstandkoming van de verzekeringsovereenkomst / 54

2.2.1 Wilsovereenstemming / 54

2.2.2 Het moment van totstandkoming / 55

2.3 Het verstrekken van verzekeringsvoorwaarden / 57

2.3.1	Het verstrekken in het kader van het tot stand komen van de verzekeringsovereenkomst / 57
2.3.2	De vernietigbaarheid van algemene voorwaarden o.g.v. art. 6:233 sub b BW / 59
2.3.2.1	Het verstrekken van algemene voorwaarden bij de ‘papieren’ verzekering / 59
2.3.2.2	Het verstrekken bij de langs elektronische weg gesloten verzekering / 62
2.3.2.3	Beroep op vernietigbaarheid onaanvaardbaar / 65
2.3.2.4	Bewijs / 65
2.3.3	Voorlopige dekking in relatie tot algemene voorwaarden / 66
2.4	Het verstrekken van de polis / 67
2.5	Mededelingen van en aan de verzekeraar tijdens de looptijd van de verzekering / 70
2.5.1	Mededelingen van de verzekeraar / 71
2.5.2	Mededelingen aan de verzekeraar / 74
3.	De mededelingsplicht bij het aangaan van de verzekering / 77
	<i>M.L.S.W.E. de Lange</i>
3.1	Inleiding / 77
3.2	De mededelingsplicht / 78
3.2.1	De mededelingsplicht – algemeen / 78
3.2.2	De vragenlijst / 80
3.2.3	De betekenis van de vragenlijst bij schending van de mededelingsplicht / 86
3.2.4	Geen vragenlijst / 87
3.3	Mededelingsplicht bij voorlopige dekking en nieuwe of voortbouwende overeenkomst / 88
3.3.1	Mededelingsplicht bij voorlopige dekking / 88
3.3.2	Mededelingsplicht bij uitbreiding: nieuwe/voortbouwende overeenkomst? / 89
3.4	De ontdekking van het niet-nakomen van de mededelingsplicht / 92
3.4.1	De ontdekking / 92
3.4.2	Tijdige ontdekking door de verzekeraar en de tweemaanden-termijn / 93
3.5	Rechtsgevolgen niet-nakoming / 96
3.5.1	Overzicht consequenties / 96
3.5.2	Wat zou de verzekeraar hebben gedaan bij kennis van de ware stand van zaken? / 100
3.5.3	Opzet tot misleiding / 103
3.5.4	Registratie persoonsgegevens / 105
3.5.5	Premierestitutie? / 106

- 4. Verzekering en het gebruik van medische gegevens / 109**
A.K. Sjouw
- 4.1 Inleiding / 109
- 4.2 Het gebruik van medische gegevens voorafgaand aan het sluiten van een
particuliere levens- of arbeidsongeschiktheidsverzekering / 110
- 4.2.1 Inzicht in het te verzekeren risico / 110
- 4.2.2 Informatie opvragen bij de behandelende sector / 112
- 4.2.3 Ondergaan van een medisch onderzoek / 113
- 4.2.4 Weigering medewerking aan keuring / 114
- 4.2.5 Herkeuring / 114
- 4.2.6 De positie van de keurend arts en de medisch adviseur / 115
- 4.2.7 Blokkeringsrecht / 116
- 4.2.8 Wijziging gezondheidssituatie na invullen gezondheidsverklaring of
ondergaan keuring / 116
- 4.3 Het gebruik van medische gegevens gedurende de looptijd van een
particuliere levens- of arbeidsongeschiktheidsverzekering / 118
- 4.4 Het gebruik van medische gegevens in medische
aansprakelijkheidszaken / 121
- 4.5 Medische gegevens bij de behandeling van letselschadezaken / 122
- 4.6 Gedragscodes voor de afwikkeling van medische fouten en letselschades
voor verkeerszaken en andere ongevallen / 124
- 4.6.1 Gedragscode Openheid Medische Incidenten (GOMA) / 124
- 4.6.2 Gedragscode Behandeling Letselschade (GBL) / 125
- 4.7 Enkele praktische aspecten bij het gebruik van medische gegevens / 128
- 4.7.1 Inzage in medische adviezen / 128
- 4.7.2 Intrekken medische machtiging / 130
- 4.7.3 Discussie over een ingewonnen deskundigenbericht / 131
- 5. Algemene voorwaarden, polisvoorwaarden en oneerlijke
bedingen / 133**
W.M.A. Kalkman, E.A.L. van Emden en W.G.A. van Gerner
- 5.1 Het begrip 'algemene voorwaarden' en het toetsingsbereik / 133
- 5.1.1 Inleiding; structuur van de regeling / 133
- 5.1.2 De definities van consument, grote ondernemer en kleine
ondernemer / 135
- 5.1.3 De uitzondering voor kernbedingen en bedingen die de prijs en de
prestatie bepalen / 136
- 5.2 Al dan niet ambtshalve inhoudscontrole / 140
- 5.3 De inhoudscontrole / 142
- 5.4 De sanctie / 147
- 5.4.1 De sanctie van vernietiging en de (on)mogelijkheid van conversie / 147
- 5.4.2 Verjaring van de vernietigingsbevoegdheid / 149

-
- 5.5 Beroep op polisvoorwaarden getoetst aan redelijkheid en billijkheid / 150
- 6. Uitleg van verzekeringsovereenkomsten / 153**
T. Riyazi
- 6.1 Inleiding / 153
- 6.2 Van Haviltex tot cao / 153
- 6.3 Toepassing voor verzekeringsovereenkomsten / 156
- 6.3.1 Relevantie onderhandelen / 156
- 6.3.2 Relevante gezichtspunten bij uitleg van polisvoorwaarden / 159
- 6.4 Uitleg derdenbeding in verzekeringsovereenkomst / 161
- 6.4.1 Partijbedoelingen zijn uitgangspunt / 161
- 6.4.2 Derdenbescherming ex art. 3:35 BW / 161
- 6.4.3 Beurspolis / 162
- 6.5 Spiegelbeelddekking; maatschappelijk gewenste uitleg / 163
- 6.5.1 Spiegelbeelddekking / 163
- 6.5.2 Maatschappelijke functie van de verzekering / 164
- 6.6 Contra proferentem regel / 165
- 6.6.1 Gezichtspunt bij niet-consumenten; rechtsregel bij consumenten / 165
- 6.6.2 Verzekering ter beurze / 166
- 6.7 Bewijslastverdeling bij de uitleg van verzekeringsovereenkomsten / 166
- 6.7.1 Primaire dekkingsomschrijving / 167
- 6.7.2 Secundaire dekkingsomschrijving / 168
- 6.7.3 Relevantie van formuleringen en polisredactie / 169
- 6.8 Betekenis voor de praktijk / 170
- 7. Premiebetaling / 171**
C.W. Gijsbers en A.K. Sjouw
- 7.1 Inleiding / 171
- 7.2 Betaling van premie / 171
- 7.2.1 Wijze van premiebetaling / 173
- 7.2.2 Premiebetaling via de assurantietussenpersoon / 175
- 7.2.3 Delcrederebeding / 179
- 7.3 Niet of niet tijdige betaling van de vervolgpremie / 180
- 7.3.1 Aanmaning / 181
- 7.3.2 Eisen aan de aanmaning / 183
- 7.3.3 Bewijs ontvangst van de aanmaning / 185
- 7.3.4 Elektronische verzending van de aanmaning / 186
- 7.3.5 Verzuim van rechtswege / 187
- 7.4 Gevolgen van niet (tijdig) betalen van premie bij schade- en sommenverzekeringen (met uitzondering van levensverzekering) / 188
- 7.4.1 Schorsing / 188
- 7.4.2 Beëindiging van de verzekering wegens te late premiebetaling / 193

- 7.5 Gevolgen van niet (tijdig) betalen van premie bij levensverzekeringen / 194
- 7.6 Verrekening door de verzekeraar / 195
- 8. Beëindiging, verlenging en tussentijdse wijziging van de verzekeringsovereenkomst / 197**
W.M.A. Kalkman en E.A.L. van Emden
- 8.1 Inleidende opmerkingen / 197
- 8.2 Beëindiging, (stilzwijgende) verlenging en wijziging van de verzekering tegen het einde van een verzekeringsperiode / 197
- 8.3 Tussentijdse opzegging / 200
- 8.3.1 Tussentijdse beëindiging in het algemeen / 200
- 8.3.2 Tussentijdse beëindiging van personenverzekeringen / 201
- 8.3.3 Tussentijdse beëindiging in geval van fraude / 201
- 8.3.4 Tussentijdse beëindiging in geval van overlijden van de verzekeringnemer / 202
- 8.4 Tussentijdse wijziging van de verzekeringsovereenkomst / 202
- 8.4.1 Uitleg / 203
- 8.4.2 Aanvullende werking van de redelijkheid en billijkheid / 204
- 8.4.3 Derogerende werking van de redelijkheid en billijkheid en misbruik van bevoegdheid / 204
- 8.4.4 Onvoorziene omstandigheden / 204
- 8.4.5 Contractuele aanpassingsmogelijkheden / 205
- 8.5 Eenzijdig wijzigen van de verzekeringsovereenkomst via een en bloc-clausule / 205
- 8.5.1 Het (en bloc-) wijzigingsbeding in het algemeen / 205
- 8.5.2 Het nationale juridisch kader / 206
- 8.5.3 De wijzigingsbepaling bezien in de context van het Europese recht / 207
- 8.5.4 Toepasbaarheid van de eenzijdige wijzigingsbevoegdheid in de praktijk / 209
- 8.5.4.1 De toetsingsmaatstaf bij een beroep op de wijzigingsbepaling / 209
- 8.5.4.2 Feiten en omstandigheden die relevant zijn bij de beoordeling / 209
- 8.5.4.3 De wijze waarop de verzekeringnemer is geïnformeerd / 209
- 8.5.4.4 De mate waarin de verzekeringnemer in zijn belangen wordt geschaad / 210
- 8.5.4.5 De aard van de verzekering / 211
- 8.5.4.6 De mate waarin de verzekeraar in zijn belangen wordt geschaad; impact op solvabiliteit. / 211
- 8.5.4.7 De mate waarin de verzekeraar in zijn belangen wordt geschaad: inhoudstoets / 212
- 8.5.4.8 De voorzienbaarheid van het gebruik van de wijzigingsclausule; reclame-uitingen / 213

- 8.5.4.9 De reden voor toepassing van de wijzigingsclausule en de voorzienbaarheid daarvan / 213
- 8.5.4.10 De lengte van de verzekering en de lengte van de resterende looptijd / 214
- 8.5.4.11 Alternatieven en overgangsregelingen / 214
- 8.5.4.12 Bewijslastverdeling / 215

- 9. De verplichtingen van de verzekeringnemer en de tot uitkering gerechtigde na verwezenlijking van het risico / 217**
M. de Haan
 - 9.1 Algemene opmerkingen / 217
 - 9.2 Meldingsplicht art. 7:941 lid 1 BW / 217
 - 9.2.1 De meldingsplichtige en de geadresseerde / 218
 - 9.2.2 Tijdstip van melden / 220
 - 9.2.3 Bijzondere regelingen/uitzonderingen / 223
 - 9.3 Inlichtingenplicht art. 7:941 lid 2 BW / 224
 - 9.3.1 Type inlichtingen / 224
 - 9.3.2 Duur verplichting / 225
 - 9.3.3 Bijzonderheden / 226
 - 9.4 Consequenties bij schending meldings- of inlichtingenplicht / 226
 - 9.4.1 Art. 7:941 lid 3 BW: vermindering uitkering met geleden schade / 226
 - 9.4.2 Art. 7:941 lid 4 BW: geheel verval, mits bedongen en belangenschending / 227
 - 9.4.3 Art. 7:941 lid 5 BW: geheel verval indien opzet tot misleiding / 230
 - 9.5 Verbod op doen van erkenningen (art. 7:953 BW) / 231
 - 9.6 Bereddingsplicht art. 7:957 BW / 233
 - 9.6.1 Bereddingsplichtige / 233
 - 9.6.2 Tijdstip bereddingsplicht / 234
 - 9.6.3 Te treffen bereddingsmaatregelen / 234
 - 9.6.4 Vergoeding kosten / 235
 - 9.6.5 Schending bereddingsplicht en vergoeding schade verzekeraar / 237
 - 9.6.6 Zorgverzekeringen / 238
 - 9.7 Overige verplichtingen / 238
 - 9.8 Dwingend recht / 239

- 10. Fraude en persoonlijk onderzoek / 241**
S.E. Phoelich-Pontier en J.M. Bruidegom
 - 10.1 Wat is verzekeringsfraude? / 241
 - 10.1.1 Aard en omvang verzekeringsfraude / 241
 - 10.1.2 Begrip 'opzet' / 242
 - 10.1.3 Relatie met strafrecht / 244
 - 10.1.4 Bewijs van fraude / 245
 - 10.2 Ontdekken van verzekeringsfraude / 246

10.3	Fraude-onderzoek door een verzekeraar / 247
10.3.1	Onderscheid tussen feitenonderzoek en persoonlijk onderzoek / 247
10.3.2	Instellen persoonlijk onderzoek / 250
10.3.3	Verkrijgen van informatie van politie/justitie / 253
10.4	Gevolgen van fraude / 255
10.4.1	Verval van recht op uitkering / 255
10.4.2	Beëindiging verzekering / 256
10.4.3	Vergoeding van schade/gemaakte kosten / 257
10.4.4	Interne en/of externe registratie / 258
10.4.5	Sancties tegen frauderende derde / 258
10.4.6	Strafrechtelijke consequenties / 260
11.	Verwerking van persoonsgegevens / 261
	<i>J.M. Bruidgom en S.E. Phoelich-Pontier</i>
11.1	Inleiding / 261
11.2	Regelgeving / 262
11.3	Het verwerken van persoonsgegevens – de belangrijkste begrippen / 263
11.3.1	Persoonsgegevens / 263
11.3.2	Bijzondere persoonsgegevens / 264
11.3.3	Verwerken / 265
11.3.4	Verantwoordelijke en verwerker / 265
11.4	De verplichtingen van de verzekeraar / 267
11.4.1	Algemeen / 267
11.4.2	Rechtmatige verwerking / 268
11.4.3	Recht op informatie / 272
11.4.4	Opslagbeperking en beveiliging / 273
11.4.5	Profilering / 275
11.5	Rechten van de verzekeringnemer en andere betrokkenen / 276
11.5.1	Inzagerecht / 276
11.5.2	Recht op rectificatie en aanvulling / 281
11.5.3	Recht op gegevenswissing / 281
11.5.4	Recht op dataportabiliteit / 282
11.6	Registraties / 283
11.6.1	Interne registraties / 283
11.6.2	Externe registraties / 284
11.6.2.1	Incidentenregister / 284
11.6.2.2	Registraties bij Stichting CIS / 285
12.	Verzuim door de verzekeraar / 289
	<i>W.G.A. van Gerner</i>
12.1	Inleiding / 289
12.2	De (voor verzuim relevante) verplichtingen van de verzekeraar / 289
12.2.1	De uitkeringsverplichting en de uitkeringsgerechtigde / 289

12.2.2	Zelfregulering / 292
12.3	Wettelijke regeling van verzuim / 293
12.3.1	Inleiding: de wettelijke systematiek / 293
12.3.2	Opeisbaarheid / 294
12.3.2.1	Ontstaan van de uitkeringsverplichting / 294
12.3.2.2	‘Anticipatory breach’ / 296
12.3.3	Ingebrekestelling als voorwaarde voor verzuim / 297
12.3.3.1	De te stellen termijn / 297
12.3.4	Verzuim zonder ingebrekestelling / 298
12.3.4.1	Fatale termijn in polisvoorwaarden / 299
12.3.4.2	Verzekeraar weigert uitkering / 300
12.3.5	Houding van de verzekeraar duidt op te laat presteren / 301
12.3.6	Nakoming door de verzekeraar is blijvend onmogelijk geworden / 302
12.3.7	Gevolgen van verzuim / 302
12.3.7.1	Vertragingsschade is gefixeerd op wettelijke rente / 302
12.3.7.2	Vervangende schadevergoeding in plaats van nakoming / 304
12.3.7.3	Ontbinding / 305
12.4	Enkele bijzondere aspecten / 306
12.4.1	Verzuim bij (varianten op) uitkeringen ‘in natura’ / 306
12.4.2	Wettelijke rente bij aansprakelijkheidsverzekeringen / 307
13.	Verjaring en verval / 311
	<i>M. de Haan en T. Smith-Hussein</i>
13.1	Verjaring / 311
13.1.1	Verjaring claim op verzekeraar / 311
13.1.2	Stuiting / 315
13.1.3	Aanvang en duur nieuwe verjaringstermijn / 316
13.1.4	Afwijkingen bij aansprakelijkheidsverzekeringen / 318
13.1.5	Naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar / 319
13.2	Vervaltermijnen en verkorting verjaringstermijnen / 319
13.2.1	Verval claim op verzekeraar niet toelaatbaar gezien semi-dwingendrechtelijk karakter / 319
13.2.2	Andere vervalbedingen / 321
13.3	Oud recht / 322
13.3.1	NBW tot 1 januari 2006 / 322
13.3.2	1 januari 2006 tot 1 juli 2010 / 323
13.3.3	Overgangsrecht / 323
13.4	Bijzondere verjaringsregimes / 326
13.4.1	Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen (WAM) / 326
13.4.2	Levensverzekeringen / 328
13.4.3	Principles of European Insurance Contract Law (‘PEICL’) / 329
13.5	Samenloop van verzekeringen / 330
13.6	Regresvordering verzekeraar / 331

- 13.7 Onverschuldigde betaling / 331
- 13.8 Vernietiging algemene voorwaarden / 332

DEEL II. SCHADEVERZEKERING

- 14. Schadeverzekering – Algemeen / 335**
L.H. Rijpkema en J.M. Bruidegom
 - 14.1 Inleiding / 335
 - 14.2 Definitie schadeverzekering, verzekeringnemer en verzekerde / 336
 - 14.3 Typen verzekeringen en verzekeringssystemen / 339
 - 14.3.1 Typen schadeverzekeringen en pakketverzekeringen / 339
 - 14.3.2 ‘Act committed’, ‘loss occurrence’ en ‘claims made’ systemen binnen de aansprakelijkheidsverzekering / 340
 - 14.4 Verhouding polisvoorwaarden tot wettelijke bepalingen en bijzondere clausules / 342
 - 14.5 Rechten en plichten van de verzekeringnemer en verzekeraar / 343
 - 14.5.1 Aanwijzen van een derde belanghebbende en herroeping / 343
 - 14.5.2 Bereddingsplicht / 344
 - 14.5.3 Spreekplicht bij meervoudige verzekering en recht op opschorting / 344
 - 14.5.4 Melden van wijzigingen / 345
 - 14.5.5 Uitkeringsplicht en vaststelling omvang schade / 346
 - 14.5.6 Gedragingen die de verzekeraar kunnen benadelen / 346
- 15. Het onderwerp van de verzekering (het verzekerd belang) / 349**
W.G.A. van Gerner
 - 15.1 Inleiding / 349
 - 15.2 Het verzekerd belang volgens de polisvoorwaarden / 350
 - 15.2.1 Zaakverzekeringen / 350
 - 15.2.2 Aansprakelijkheidsverzekeringen / 351
 - 15.2.3 Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen / 352
 - 15.3 Moment van belang en persoon van belanghebbende / 353
 - 15.3.1 Verondersteld belang tijdens de looptijd / 353
 - 15.3.2 Belangen van de verzekeringnemer / 354
 - 15.3.3 Belangen van anderen / 355
 - 15.4 Overgang van belang / 356
 - 15.4.1 Het wettelijke systeem / 356
 - 15.4.2 Polisvoorwaarden en redelijke toepassing / 357
 - 15.4.3 Overgang door overlijden / 358
 - 15.5 Risicowijziging / 358
 - 15.5.1 Meldingsplicht volgens de polisvoorwaarden / 359
 - 15.5.2 Dekkingsbegrenzende omschrijvingen / bedingen / 360
 - 15.5.3 Brandverzekeringen van vóór 1 januari 2006 / 360
 - 15.6 De waarderingsgrondslag en het indemniteitsbeginsel / 361

-
- 15.6.1 Voortaxatie door deskundigen / 361
 - 15.6.2 Schadevaststelling door deskundigen / 362
 - 15.6.3 Economische functie van het verzekerde object / 362
 - 15.6.4 Herstel- of herbouwkosten voor rekening van de verzekerde / 363
 - 15.6.5 Polisvoorwaarden / 364
 - 15.7 Schade door aard en eigen gebrek / 364
 - 15.7.1 Schade door 'de aard' / 365
 - 15.7.2 Schade door 'een gebrek' / 365
 - 15.7.3 Afwijkingen in de praktijk / 366

 - 16. Verzekerde hoedanigheid/verzekerde activiteit / 367**
T. Smith-Hussein
 - 16.1 Inleiding / 367
 - 16.2 Uitleg / 367
 - 16.3 Stelplicht en bewijslast / 368
 - 16.4 Informatie- /onderzoek-/ waarschuwingsplicht ter zake van (reikwijdte van) verzekerde hoedanigheid c.q. verzekerde activiteit / 369
 - 16.5 Redelijkheid en billijkheid / 370
 - 16.6 Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen / 371
 - 16.7 Praktijkvoorbeelden verzekerd risico en verzekerde hoedanigheid / 372
 - 16.7.1 Bedrijfsmatig / 372
 - 16.7.1.1 Kleinhandel in kinderwagens en aanverwante artikelen / 372
 - 16.7.1.2 Varkenshouder / 372
 - 16.7.1.3 Automatiseringsbedrijf / 373
 - 16.7.1.4 Exploitant van een thema-/familiepark, theehuis/lunchroom, kinderboerderij alsmede wolvengang op een afgesloten terrein / 373
 - 16.7.1.5 Bedrijf dat zich bezighoudt met bemiddeling en begeleiding bij herintreding in het arbeidsproces / 374
 - 16.7.1.6 Bedrijf dat zich bezighoudt met utiliteits- en woningbouw, renovaties, uitbreidingen en verbouwingen / 374
 - 16.7.1.7 Eigenaar/exploitant van een onderhouds- en herstel bedrijf van zeecontainers / 375
 - 16.7.2 Particulier / 375
 - 16.7.2.1 Bezwaarschrift / 375
 - 16.7.2.2 Venoot / 376
 - 16.7.2.3 Onbezoldigd lid van een Raad van Commissarissen / 376

 - 17. Verzekerde som / 379**
W.G.A. van Gerner en H.Th. Vos
 - 17.1 Inleiding / 379
 - 17.2 De begrenzing van dekking op basis van de verzekerde som / 380
 - 17.2.1 Zaakverzekeringen / 381
 - 17.2.2 Aansprakelijkheidsverzekeringen / 381

- 17.2.3 Begrenzing per schadevoorval / 382
- 17.2.4 Serieschade-clausules / 383
- 17.2.5 Bijzondere limieten in polisvoorwaarden / 384
- 17.3 Vergoedingen boven de verzekerde som / 384
- 17.3.1 Bereddingskosten / 384
- 17.3.1.1 Particuliere verzekeringen / 385
- 17.3.1.2 Bedrijfsmatige verzekeringen / 385
- 17.3.2 Expertisekosten / 387
- 17.3.2.1 Particuliere verzekeringen / 387
- 17.3.3 Kosten van (rechts)bijstand en wettelijke rente / 388
- 17.3.3.1 Kosten van (rechts)bijstand / 388
- 17.3.3.2 Wettelijke rente / 388
- 17.4 Onderverzekering en maatregelen ter voorkoming daarvan / 389
- 17.4.1 Onderverzekering / 389
- 17.4.1.1 Werking van de onderverzekeringsbreuk / 389
- 17.4.1.2 Zorgplicht in relatie tot onderverzekering / 390
- 17.4.1.3 Andere maatstaf bij uitkering dan bij vaststelling verzekerde som / 391
- 17.4.2 Maatregelen ter voorkoming van onderverzekering / 391
- 17.4.2.1 Indexering / 391
- 17.4.2.2 Garantie tegen onderverzekering / 392
- 17.4.2.3 ‘Premier risque’-dekking / 392
- 17.4.2.4 Verbrugging / 393
- 17.5 Het eigen risico en de verhouding daarvan tot de verzekerde som / 393
- 17.5.1 Het eigen risico / 393
- 17.5.2 Verhouding tot de verzekerde som / 394

- 18. Causaliteit in het verzekeringsrecht / 397**
M. de Haan
- 18.1 Inleiding causaliteit / 397
- 18.2 Verschillende causaliteitsleren / 398
- 18.3 Heersende causaliteitsleer bij gebreke van een causaliteitscriterium in de polis(voorwaarden) / 401
- 18.4 Samenwerkende oorzaken / 402
- 18.5 Bewijslast causaal verband / 404
- 18.6 Redelijkheid en billijkheid in geval van het ontbreken van causaal verband / 405

- 19. Schadevaststelling en schaderegeling / 407**
L. Schuurs en T. Riyazi
- 19.1 Inleiding / 407
- 19.2 Vaststelling zaakschade / 408
- 19.2.1 Geen regeling in polisvoorwaarden / 408
- 19.2.2 Voortaxatie / 409

- 19.2.3 Open polis / 412
- 19.2.4 Nieuw- of dagwaarde / 413
- 19.2.5 Herbouw- of verkoopwaarde / 415
- 19.3 Vaststelling letselschade / 417
- 19.4 Kosten van schadevaststelling / 419
- 19.5 Uitkering schade / 421
- 19.5.1 Bevrijdende betaling / 422

- 20. Opzet en eigen schuld / 425**
W.G.A. van Gerner en H.Th. Vos
- 20.1 Inleiding / 425
- 20.2 Vormen van opzet en eigen schuld / 427
- 20.2.1 Opzet: willens en wetens / 427
- 20.2.2 Opzet: onverwachte schadegevolgen / 428
- 20.2.3 Roekeloosheid (= grove schuld) / 429
- 20.2.4 Merkelijke schuld / 430
- 20.3 Omstandigheden die opzet en schuld wegnemen / 431
- 20.3.1 Ontoerekeningsvatbaarheid / 431
- 20.3.2 Andere omstandigheden / 432
- 20.3.3 Stel- en bewijslast / 432
- 20.4 Opzet of schuld van één van de verzekerden / 433
- 20.4.1 Gemeenschappelijk verzekerd belang / 433
- 20.4.2 Regres op de schade veroorzakende verzekerde / 433
- 20.4.3 Afwijkende regeling in polisvoorwaarden / 434
- 20.5 Opzet of schuld van een verzekerde rechtspersoon / 434
- 20.5.1 Verzekeringsrechtelijke aspecten / 435
- 20.5.2 Feitelijke aspecten / 435
- 20.5.3 Polisvoorwaarden / 436
- 20.6 Misbruik van de verzekering / 436
- 20.7 Uitsluitingen in de aansprakelijkheidsverzekeringen voor particulieren (AVP) / 437
- 20.7.1 AVP-modelvoorwaarden 1992 / 438
- 20.7.2 AVP-modelvoorwaarden 2000 / 439
- 20.7.3 Herformuleringen op taalniveau B-1 / 441
- 20.7.4 Overige bepalingen in verband met onaanvaardbare gedragingen / 441
- 20.8 'Normale voorzichtigheid'-clausules / 442

- 21. De beschermde positie van de benadeelde bij een aansprakelijkheidsverzekering / 445**
P. Bazzi en C.W. Gijsbers
- 21.1 Inleiding / 445
- 21.2 Voorrecht ex art. 3:287 BW / 446
- 21.2.1 Algemeen / 446

- 21.2.2 Beperkingen van het voorrecht / 447
- 21.2.2.1 Geen voorrangspositie bij verrichte uitbetaling door verzekeraar aan verzekerde / 447
- 21.2.2.2 Delen in boedelschulden en vertraging (in faillissement) / 448
- 21.2.2.3 Afhankelijkheid van curator bij weigering dekking (in faillissement) / 448
- 21.2.3 Cessie als oplossing / 448
- 21.2.3.1 Verhouding verzekeraar-verzekerde / 449
- 21.2.3.2 Verhouding verzekerde-benadeelde / 450
- 21.3 De directe actie / 451
- 21.3.1 Algemeen / 451
- 21.3.2 Eigenschappen van de directe actie / 451
- 21.3.2.1 Bevoegdheid om in plaats van de verzekerde de verzekeringspenningen te innen / 451
- 21.3.2.2 Vereisten voor directe actie (en de uitzonderingen daarop) / 452
- 21.3.3 Aanvullende waarborgen ten behoeve van de benadeelde / 457
- 21.3.4 Verdeling verzekerde som over meerdere benadeelden of schade-soorten / 459
- 21.3.4.1 De wettelijke verdelingssystematiek / 459
- 21.3.4.2 De verdeling in de praktijk / 460
- 21.3.5 Oproeping van de verzekerde in het geding / 462
- 21.3.5.1 Algemene aspecten van de oproeping / 462
- 21.3.5.2 Tijdig oproepen / 463
- 21.3.5.3 Dagvaarden van verzekeraar én verzekerde / 464
- 21.3.6 Uitzonderingen op de directe actie bij schade door dood of letsel / 465
- 21.4 Eigen recht (WAM) / 465
- 21.4.1 De wettelijke verzekeringsplicht / 467
- 21.4.2 Het eigen recht / 468
- 21.4.3 Het verweermiddelenverbod / 469

- 22. Samenloop van verzekeringen / 471**
C. Bruin en T. Smith-Hussein
- 22.1 Inleiding / 471
- 22.2 Kenmerken samenloop / 472
- 22.2.1 Dezelfde schade / 472
- 22.2.2 Meer dan één verzekering / 472
- 22.2.3 Dekking / 473
- 22.3 Oneigenlijke samenloop / 474
- 22.4 Verhouding tot indemniteitsbeginsel / 475
- 22.5 Keuzevrijheid van verzekerde / 475
- 22.6 Opschortingsbevoegdheid van verzekeraar(s) / 476
- 22.7 Verzekerde mag geen afbreuk doen aan verhaalsmogelijkheden / 477
- 22.8 Verhouding tot subrogatie / 478
- 22.9 Overgangsrecht / 478

-
- 22.10 Onderling verhaal tussen verzekeraars / 479
 - 22.11 Omvang verhaal en bepaling onderlinge draagplicht / 480
 - 22.11.1 Omvang verhaal / 481
 - 22.11.2 Bepaling onderlinge draagplicht / 481
 - 22.12 Verweermogelijkheden andere verzekeraar / 483
 - 22.12.1 Dekking / 483
 - 22.12.1.1 Non-contribution-clausules / 485
 - 22.12.1.2 Samenloopregelingen Verbond van Verzekeraars / 488
 - 22.12.2 Wijze van schaderegeling/-uitkering door (regelend) verzekeraar / 489
 - 22.13 Geschilbeslechting tussen verzekeraars / 490

 - 23. Regres en subrogatie / 493**
 - C. Bruin*
 - 23.1 Inleiding / 493
 - 23.1.1 Regres / 493
 - 23.1.2 Subrogatie / 494
 - 23.2 Subrogatie / 495
 - 23.2.1 Voorwaarden voor subrogatie / 495
 - 23.2.2 Rechtspositie gesubrogeerde verzekeraar / 499
 - 23.2.2.1 Grondslag regresvordering / 499
 - 23.2.2.2 Hoofd- en nevenvorderingen / 500
 - 23.2.3 Verjaring regresvordering / 502
 - 23.2.3 Uitsluiting van subrogatie / 503
 - 23.2.3.1 Bepaalde kring van (voor regres immune) (rechts)personen / 503
 - 23.2.3.2 Uitzondering op uitsluiting / 505
 - 23.2.4 Geen benadeling positie (toekomstig) gesubrogeerde verzekeraar / 506
 - 23.2.5 Geen regres krachtens subrogatie bij benadeling verzekerde / 507
 - 23.3 Beperving subrogatie schadeverzekeraar in art. 6:197 BW / 509
 - 23.3.1 Achtergrond / 509
 - 23.3.2 Geen subrogatie bij aantal aansprakelijkheidsgronden / 510
 - 23.3.3 Uitzondering bij hoofdelijke aansprakelijkheid / 511
 - 23.3.4 Geen omzeiling subrogatie via cessie, verpanding of overeenkomst / 512
 - 23.4 Beperving regresrecht brandverzekeraar in BBr 2014 / 512
 - 23.4.1 Achtergrond / 512
 - 23.4.2 Reikwijdte BBr 2014 / 514
 - 23.4.2.1 Juridische kwalificatie / 514
 - 23.4.2.2 Brandverzekeraar en brandverzekering / 515
 - 23.4.3 Afspraken in BBr 2014 / 516
 - 23.4.3.1 Geen verhaal jegens particulieren en niet-particuliere gebruikers van de beschadigde zaak / 516
 - 23.4.3.2 Uitsluitend verhaal jegens niet-particulieren indien hun aansprakelijkheid verband houdt met onzorgvuldig handelen of nalaten / 517
 - 23.4.3.3 Uitzondering: BBr 2014 in vier gevallen niet van toepassing / 518

- 23.4.3.4 Geen omzeiling BBr 2014 / 518
- 23.4.3.5 Cumulatie van verhaal / 519
- 23.5 Regres en subrogatie in de praktijk / 519

- 24. Schadeverzekering en gezin / 521**
K.J.L. Verschoor
- 24.1 Algemene opmerkingen / 521
- 24.2 Verzekerden binnen het gezin / 521
- 24.2.1 Wie is (mede)verzekerde? / 521
- 24.2.1.1 De wet / 521
- 24.2.1.2 Polis en verzekeringsvoorwaarden / 524
- 24.2.2 Wijziging in gezinssamenstelling: risicoverzwarende omstandigheid? / 527
- 24.2.3 Gevolgen van het meeverzekerd zijn binnen het gezin / 529
- 24.2.3.1 Rechten en verplichtingen / 529
- 24.2.3.2 Schade geleden en veroorzaakt in gezinsverband / 530
- 24.3 De schadeverzekering en de gemeenschap / 534
- 24.3.1 Inleiding / 534
- 24.3.2 De algemene gemeenschap / 535
- 24.3.3 De huwelijksgemeenschap / 537
- 24.3.3.1 Contractspartij en bestuur / 538
- 24.3.3.2 De uitkering tijdens het huwelijk / 540
- 24.3.4 De ontbonden huwelijksgemeenschap / 541
- 24.3.4.1 Contractspartij en bestuur / 541
- 24.3.4.2 De uitkering tijdens de ontbonden huwelijksgemeenschap / 542
- 24.3.5 Conclusie: aan wie kan bevrijdend worden uitgekeerd? / 543
- 24.4 De schadeverzekering na overlijden verzekeringnemer / 545

- 25. Schadeverzekering en schuldeisers / 547**
E.A.L. van Emden
- 25.1 Inleiding / 547
- 25.2 Insolventie / 548
- 25.2.1 Het insolventierecht in het kort / 548
- 25.2.2 De gevolgen van insolventie voor de afwikkeling van schade / 553
- 25.2.3 Mogelijkheden van de verzekeraar om toch aan de schuldeiser te betalen? / 557
- 25.2.4 De vaststelling van aansprakelijkheid na insolventie van de verzekerde / 559
- 25.2.5 Overige relevante gevolgen van insolventie / 565
- 25.3 Beslag / 566
- 25.3.1 Beslag algemeen / 566
- 25.3.2 Executoriaal beslag / 567
- 25.3.3 Conservatoir beslag / 568

25.3.4 Beslag op cost inclusive polissen / 568

DEEL III. LEVENSVERZEKERING

- 26. Inleiding levensverzekering / 573**
L.H. Rijpkema, M.J. Bruins Slot en W.M.A. Kalkman
- 26.1 Inleiding / 573
- 26.2 Definitie levensverzekering / 573
- 26.3 Rechten van de verzekeringnemer / 574
- 26.4 Begunstiging / 574
- 26.4.1 Algemene opmerkingen / 574
- 26.4.2 Aanwijzing en wijziging / 574
- 26.4.3 Uitleg van de begunstiging / 575
- 26.4.4 Begunstiging en het karakter van de verkrijging – leer van het zelfstandig recht / 577
- 26.4.5 (On)herroepelijke begunstiging / 579
- 26.4.6 Aanvaarding van de begunstiging / 579
- 26.4.7 Vereisten voor het verkrijgen van de uitkering / 581
- 26.4.8 Afwijzen en afstand van de begunstiging / 581
- 26.4.9 Begunstigde veroorzaakt opzettelijk het overlijden van de verzekerde / 581
- 26.4.10 Begunstigingsredacties / 582
- 26.4.10.1 Begunstiging van de verzekeringnemer / 582
- 26.4.10.2 Begunstiging van de echtgenoot of geregistreerd partner / 582
- 26.4.10.3 Begunstiging van de partner / 583
- 26.4.10.4 Begunstiging van kinderen / 583
- 26.4.10.5 Begunstiging van erfgenamen / 584
- 26.4.10.6 Begunstiging van de nalatenschap / 584
- 26.4.10.7 Blanco-begunstiging / 584
- 26.5 Afkoop / 585
- 26.6 Premievrij maken / 586
- 26.7 Belening / 587
- 26.8 Contractoverneming en overdracht / 588
- 26.9 Opzeg- en ontbindingsrecht / 588
- 26.10 Premiebetaling / 589
- 26.10.1 Eerste premie / 589
- 26.10.2 Vervolgpremie / 589
- 26.11 Omvang van de dekking / 590
- 26.11.1 Zelfdoding / 590
- 26.11.2 Het oorlogsisico / 591
- 26.11.3 Het terrorismerisico / 593
- 26.11.4 Overige uitsluitingsclausules / 594

- 27. Levensverzekering, huwelijk, echtscheiding en overlijden / 597**
W.M.A. Kalkman
- 27.1 Algemene opmerkingen / 597
- 27.2 Contractspartij, huwelijk, gemeenschaps- en privégoederen / 597
- 27.3 Zaaksvervanging en betaling van premies uit privévermogen / 598
- 27.4 Rechten van de verzekeringnemer zijn in het algemeen niet verknocht / 600
- 27.5 Verzekeringnemer en bestuursbevoegdheid / 600
- 27.6 Begunstiging, gift en toestemmingsvereiste / 602
- 27.6.1 Begunstiging en gift / 602
- 27.6.2 De waarde van de gift / 603
- 27.6.3 Begunstiging en toestemming / 603
- 27.7 Eindigen van het huwelijk en de huwelijksgemeenschap door echtscheiding / 605
- 27.8 Verzekeringnemer en bestuur na ontbinding van de huwelijksgemeenschap / 606
- 27.9 Algemene opmerkingen / 608
- 27.10 Lopende verzekering; rechten vallen in de huwelijksgemeenschap / 609
- 27.11 Lopende verzekering; rechten vallen buiten iedere gemeenschap van goederen / 609
- 27.12 Lopende verzekering; rechten vallen buiten de gemeenschap van goederen; verrekenbedingen in huwelijkse voorwaarden / 610
- 27.13 Verdeling en toedeling van de rechten uit de levensverzekering / 613
- 27.14 Aan wie moeten de rechten uit de verzekering worden toegedeeld? / 614
- 27.15 Welke waarde moet worden toegekend aan de rechten bij verrekening? / 615
- 27.16 Verrekening van de waarde nadat de verzekering tot uitkering is gekomen / 616
- 27.17 Verdeling en begunstiging / 617
- 28. Levensverzekering en schuldeisers / 619**
W.M.A. Kalkman
- 28.1 Inleiding / 619
- 28.2 Faillissement en schuldsanering / 620
- 28.2.1 Algemene opmerkingen / 620
- 28.2.2 Wat mag de curator/bewindvoerder? / 620
- 28.2.3 Wat mag de curator/bewindvoerder niet? / 622
- 28.2.4 Curator/bewindvoerder heeft toestemming nodig van de rechter-commissaris voor afkoop en wijziging van de begunstiging / 623
- 28.2.5 Wanneer is er sprake van 'onredelijke benadeling'? / 623
- 28.2.6 Onherroepelijk worden van de begunstiging tijdens faillissement/schuldsanering / 624
- 28.2.7 Onwetende verzekeraar betaalt bevrijdend / 625

-
- 28.3 Vereffening van de nalatenschap / 626
 - 28.3.1 Inleidende opmerkingen / 626
 - 28.3.2 Wanneer speelt een levensverzekering een rol bij de vereffening van een nalatenschap? / 626
 - 28.3.3 Levensverzekering die door het overlijden van de erflater tot uitkering is gekomen / 627
 - 28.3.4 Levensverzekering die door het overlijden van de erflater niet tot uitkering is gekomen / 628
 - 28.4 Executoriaal derdenbeslag op de rechten uit een levensverzekering / 628
 - 28.4.1 Algemene opmerkingen / 628
 - 28.4.2 Geen beslag onder verzekeringnemer of begunstigde / 628
 - 28.4.3 In welke gevallen is executoriaal beslag onder de verzekeraar mogelijk? / 629
 - 28.4.4 Geen benadelingshandelingen na het leggen van executoriaal beslag / 629
 - 28.4.5 Beslaglegger heeft niet meer rechten dan verzekeringnemer / 630
 - 28.4.6 Beslaglegging op levensverzekering door de Belastingdienst / 630
 - 28.4.7 De beslaglegger is bevoegd tot afkoop en begunstigingswijziging / 631
 - 28.4.8 Wat moet de beslaglegger doen om afkoop/begunstigingswijziging te realiseren? / 632
 - 28.4.9 Verbod op afkoop en begunstigingswijziging wegens onredelijke benadeling via kort geding / 633
 - 28.4.10 Onherroepelijk worden van de begunstiging tijdens het beslag / 634
 - 28.4.11 Einde van het executoriaal derdenbeslag / 636
 - 28.4.12 Verschillende executoriale beslagen op één verzekering / 636
 - 28.5 Conservatoir derdenbeslag en de rechten uit een levensverzekering / 636
 - 28.5.1 Algemene opmerkingen / 636
 - 28.5.2 Beslag ten laste van de verzekeringnemer en de begunstigde / 636
 - 28.5.3 Geen rechtshandelingen ten nadele van de beslaglegger / 637
 - 28.5.4 Belening van de verzekering toegestaan / 637
 - 28.5.5 Afkoop en begunstigingswijziging niet mogelijk / 638
 - 28.5.6 Einde van het conservatoir beslag / 638

 - 29. De beleggingsverzekering / 639**
M.J. Bruins Slot en W.M.A. Kalkman
 - 29.1 Algemene opmerkingen / 639
 - 29.2 Aanleiding / 640
 - 29.3 Een beleggingsverzekering is een overeenkomst van levensverzekering / 642
 - 29.4 De regelgeving die de contractuele verhoudingen bij een beleggingsverzekering beheerst / 643
 - 29.5 Contractuele grondslag voor verrekenen van kosten en inhoudingen als geïntegreerd onderdeel van de bruto premie / 649

- 29.6 Hoe beoordelen de burgerlijke rechter en het Kifid geschillen met betrekking tot beleggingsverzekeringen? / 652
- 29.6.1 Ruimte voor het aannemen van aanvullende informatieverplichtingen op basis van open normen / 652
- 29.6.2 Contractuele grondslag in bruto premie geïntegreerde kosten en inhoudingen / 655
- 29.6.3 De (fonds)beheerkosten of 'total expense ratio' / 663
- 29.6.4 Het beleggingsrisico: het hefboom- en inteereffect, het crashrisico en het fata morgana-effect / 665
- 29.6.5 Oneerlijke bedingen / 669

DEEL IV. GESCHILBESLECHTING

- 30. Alternatieve geschilbeslechting / 681**
A.A. Ettema, T. Riyazi en S.E. Phoelich-Pontier
- A. Klachteninstituut Financiële Dienstverlening**
- 30.1 Geschilbeslechting door het Kifid / 681
- 30.2 Taak, organisatie en inrichting van het Kifid / 682
- 30.3 De aard van de geschilbeslechting door het Kifid / 684
- 30.3.1 Bemiddeling / 684
- 30.3.2 Bindend advies / 685
- 30.4 Het onderwerp van de geschilbeslechting door het Kifid / 687
 - Financiële dienst / 687
 - Financiële dienstverlener / 688
 - Consument / 688
- 30.5 Ontvankelijkheid bij het Kifid / 690
 - 30.5.1 Interne klachtenprocedure / 691
 - 30.5.2 Collectieve acties / 692
 - 30.5.3 Overige vereisten aan ontvankelijkheid / 692
- 30.6 De procedure bij het Kifid / 694
 - 30.6.1 Vereisten die aan een klacht worden gesteld / 694
 - 30.6.2 Bemiddeling / 694
 - 30.6.3 Procedure bij de Geschillencommissie / 695
 - 30.6.4 Beroep bij de Commissie van Beroep / 696
 - 30.6.5 Beroep om principiële redenen bij de Commissie van Beroep of de civiele rechter / 698
- B. Tuchtrechtspraak**
- 30.7 Algemeen / 699
- 30.8 Tuchtraad Financiële Dienstverlening / 700
 - 30.8.1 Algemene opmerkingen / 700
 - 30.8.2 Het indienen van een klacht bij de Tuchtraad / 701
 - 30.8.3 Sancties / 702
- 30.9 Tuchtprocedure tegen beroepsbeoefenaar / 702

- 30.9.1 Algemene opmerkingen / 702
- 30.9.2 Waarde tuchtspraak in civiele procedure / 704
- 30.9.3 Kosten tuchtprocedure / 705
- C. *Mediation***
- 30.10 Wat is mediation? / 705
- 30.11 Kenmerken van mediation / 706
- 30.12 Onderhandelen volgens Harvard-onderhandelingsmodel / 708
- 30.13 Verschillen met andere vormen van conflictoplossing / 709
- 30.14 Welke verzekeringszaken lenen zich voor mediation? / 710
- 30.15 Wetsvoorstel bevordering mediation / 712

Lijst van verkort aangehaalde werken / 715

Jurisprudentieregister / 723

Zakenregister / 767